



## Protocol

dalla siatavla seduta dil cussegl da vischnaunca,  
venderdis, ils 20 da november 2009, allas 19<sup>30</sup> – 21<sup>45</sup> uras  
ell'aula en casa da scola Cons

---

Presidi: Robert Cajacob  
Rita Huonder-Tenner

Actuar: Ervin Maissen

Presents:

|            |  |  |
|------------|--|--|
| a) Cussegl | Clemens Berther<br>Robert Cajacob<br>Bernadetta Caminada-Mühlebach<br>Giusep Columberg<br>Madlen Deflorin-Spescha<br>Emerita Flepp-Degonda<br>Victor Flepp | Martina Gienal-Caviezel<br>Rita Huonder-Tenner<br>Jordana Lozza-Desax<br>Pirmin Lozza<br>Pader Vigeli Monn<br>Flavio Murer<br>Alfred Spescha |
|------------|--|--|

|                             |   |                            |
|-----------------------------|---|----------------------------|
| b) Suprastonza<br>communala | Dumeni Columberg<br>Hans Huonder<br>Cecilia Maissen-Desax | Iso Mazzetta<br>Roger Tuor |
|-----------------------------|---|----------------------------|

|                         |              |
|-------------------------|--------------|
| c) Canzlist<br>communal | Andri Hendry |
|-------------------------|--------------|

|               |                  |
|---------------|------------------|
| d) Perstgisas | Heinrich Berther |
|---------------|------------------|

|          |   |
|----------|---|
| e) Hosps | 4 |
|----------|---|

Plaid da beinvegni *dil president dil cussegl da vischnaunca.*

“Jeu beneventel Vus a nossa siatavla seduta dil cussegl da vischnaunca.

Las treis vischnauncas da Sursassiala han decidiu da realisar lur “Casa da Tgira Sursassiala” cun 55 letgs a Mustér ed ina casa da 17 letgs a Sedrun. Ord vesta finanziaria segiramein buca la meglia sliraziun pusseivla. La decisiun da baghegiar duas casas vegn a custar onn per onn dabia dapli che la varianta d’ina suletta a Mustér. Seigi quei arisguard ils cuosts da baghegiar, dil manteniment ni dil quen da menaschi. Schebein la decisiun prida democraticamein sa cuntentar el futur, vegn a semussar. Pretender e prender ei gia adina stau pli simpel che da gl’emprem ponderar e lu realisar.

Tut priu astgein nus tuttina esser - silmeins empau - cuntents d’ina sliraziun communabla. Ch’igl ei vegniu aschilunsch ei bein buca il davos d’engraziar a nossa suprastanza communal, ch’ei s’engaschada da tutta forza per la causa ed aschia ualti segir segirau las subvenziuns cantunalas da plirs milliuns francs. Persuenter mereta nossa suprastanza communal in grond engraziament.

A caschun d’ina occasiun publica ha prof. Thomas Bieger, vicepresidente dil cussegl d’administraziun dallas Penderas Mustér, mess en damonda la collaboraziun dallas uniuns da cura e traffic Mustér-Sedrun. Schebein quei ei stau prudent, sto vegnir mess en damonda. Segir ei denton, che nus astgein ussa buca sedar giu cun damondas co sliagar si collaboraziuns cun nossas vischnauncas vischinontas, mobein, co nus savessen activar la collaboraziun cun quellas.

Ils 31 d’october 2009 ha giu liug il di dallas portas aviartas el niev center tecnic dalla vischnaunca a Cuoz. Vischins e vischinas da Mustér sco dallas vischnauncas vischinontas han mussau grond interess per ils novs stabiliments. Il niev center tecnic ei vegnius ludaus da tuttas varts.

Ils 7 da november ha la Secziun da catschadurs Péz Alpetta festivau siu 80avel anniversari. En num dil cussegl da vischnaunca admittel alla Secziun da catschadurs Péz Alpetta in grond engraziament per siu engaschi per il beinstar da nossa selvaschina e gratuleschel cordialmein per quei bi giubileum.

*Mortoris:*

Cun in bien patratg lein nus seregurdar da Giusep Lutz-Castelberg (Disla), naschius ils 29 d’avrel 1928 e morts ils 22 d’october 2009; Zázilia Deflorin-Gilli (Vitag) naschida ils 3 d’october 1940 e morta ils 29 d’october 2009; frater Jakob Josef Löpfe (Claustra) naschius ils 5 da fevrer 1917 e morts ils 30 d’october 2009. Els ruaussien en pasch.”

*Gliesta da tractandas*

La gliesta da tractandas secloma sco suonda:

1. Protocol nr. 6-2009/2012
2. Sanaziun dalla Via Pintga: Credit per la cumpart alla sanaziun dalla via e dalla canalisaziun (messadi nr. 11-2009/2012)
3. Regulativ davart la promoziun d’energias regenerablas: Aboliziun (messadi nr. 12-2009/2012)
4. Preventiv 2010 (messadi nr. 13-2009/2012)
5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér  
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen



Cussegl da vischnaunca 07-2009/2012  
Seduta dils 20 da november 2009

---

## 1. Protocol nr. 6-2009/2012

*President dil cussegl da vischnaunca Robert Cajacob*

Il protocol nr. 6 ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau neginas propostas per midadas.

*Il protocol nr. 6-2009/2012 dalla seduta dils 2 d'october 2009 vegn approbaus senza midadas.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér  
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen



## 2. Sanaziun dalla Via Pintga: Credit per la cumpart alla sanaziun dalla via e dalla canalisaziun (messadi nr. 11-2009/2012)

Gerau Iso Mazzetta

Declara ils detagls dil project e completescha las indicaziuns tenor il messadi. Ils vischins da Raveras spetgan gia dapi onns che quei plaz vegni sanaus.

*Debatta d'entrada*

Il cussegl desista d'ina debatta d'entrada, aschia ch'igl ei decidu d'entrar e tractar la fatschenta.

*Discussiun en detagl*

Cussegliaer Giusep Columberg

La classificaziun dalla via ei buca propi clara. Tenor il messadi ei la via indicada el plan general da providiment/traffic sco senda. Il cussegl da vischnaunca ha aunc buca decidu – el rom dil conclus davart la separaziun denter vias publicas e vias privatas da quartier – davart la classificaziun da quella via. Stracta ei cheu pia d'ina senda ni dad in transit? Co ei quella specificaziun da capir?

Gerau Iso Mazzetta

Tier la Via Pintga stracta ei d'ina senda, il transit succeda sur la senda. Il transit ei pusseivels sulettamein a pei.

Cussegliaer Flavio Murer

Tgei cumpart dil plaz resp. dalla senda vegn sanada?

Gerau Iso Mazzetta

Ei pertucca la senda sil tschancun naven da sisum la parcella da Fredy Lutz entochen alla finiziun dalla parcella dad Aluis Schlosser.

*Decisiun*

*Cun 14 encunter 0 vuschs decida il cussegl da vischnaunca:*

- 1. da fixar la quota communal per la sanaziun dalla Via Pintga a 10%;*
- 2. da conceder in credit da frs. 66'000.-- per la cumpart communal dalla Via Pintga sco era per la sanaziun dalla canalisaziun.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér  
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen



### 3. Regulativ davart la promoziun d'energias regenerablas: Aboliziun (messadi nr. 12-2009/2012)

#### President communal

Ei capeta buca savens che la suprastanza communal sa proponer d'abolir enzatgei ch'ei secumprovau. All'entschatta ei l'influenza positiva da quei regulativ sin las investiziuns stada relativamein gronda. Las contribuziuns han effectuai novas investiziuns sil sector dall'applicaziun d'energias regenerablas. Ussa vegn quella tecnologia generalmein applicada. Igl intent dil regulativ ei contonschius. Oz secapescha ei da sesez, ch'ins risguarda ton sco pusseivel energias regenerablas, aschia ch'ei drova buca pli in impuls. Cheu ha la vischnaunca la pusseivladad da reducir expensas senza far donn.

Uonn vegnan tuttas damondas per contribuziuns aunc tractadas tenor il regulativ vertent. Il preventiv 2010 preveda ina pli aulta summa per aschia saver liquidar ina part dallas pendenzas. Las expensas per quei intent ein per motivs da spargn vegnidas limitadas. Perquei han ins fatg ils pagaments sulettamein el rom dil credit budgetau.

La nova lescha cantunala preveda da promover generusamein l'applicaziun d'energias regenerablas, aschia ch'ins sa era per quei motiv desister dalla contribuziun communal.

#### *Debatta d'entrada*

#### Cusseglie Victor Flepp

El messadi ei vegniu menziunau che la lescha d'energia revedida dil cantun passi igl onn 2011 en vigur. Las vischnauncas vischinas sco Breil, Sumvitg e Tujetsch che disponan dil medem regulativ vulan abolir lur regulativs pér cura che la lescha cantunala passa en vigur. Pertgei vul ins buca suandar igl exempel da quellas vischnauncas e spitgar entochen che la lescha cantunala ei en vigur? Il votant ha bein capientscha pigl aspect finanzia, denton ei quei il falliu mument.

#### President communal

Tier la votaziun davart l'adattaziun dil pei da taglia ha la suprastanza communal empermess da far tut il pusseivel da reducir las expensas. Era la suprastanza communal ha vuliu spitgar sin las ulteriuras vischnauncas. Lezzas prevedan medemamein d'abolir lur prescripziuns. La suprastanza communal ha decidiu da suttametter gia ussa la proposta per l'aboliziun dil regulativ. Ei va per ademplir las empermischuns fatgas, ton pli ch'ins ha fastedis d'anflar pusseivladads da reducir expensas. L'influenza psicologica dall'aboliziun dil regulativ sin la publicitad ei dispoteivla.

#### Cusseglie Victor Flepp

Ha capientscha pigl aspect finanzia, igl effect anoviar ei en mintga cass negativs. El propona d'abolir il regulativ pér cu la nova lescha cantunala va en vigur igl onn 2011. La vischnaunca da Mustér en sia funcziun da center ha era ina funcziun speciala pertuccont promover l'economia.

President communal

Las vischnauncas han aunc decidiu nuot definitivamein. En vesta allas discussiuns che occuoran eis ei buca garantiu che la nova lescha cantunala mondi igl onn 2011 en vigur. En quei connex eis ei da regurdar danovamein alla situaziun finanziaria. Il preventiv havess stuiu vegnir reducius per 6%, sch'ei havess buca dau las entradas extraordinarias dalla vendita dall'energia. Secapescha che spargnar fa mal, denton fuss ei in falliu signal da buc abolir il regulativ.

Cusseglier Victor Flepp

Aschinavon ch'il regulativ savess buca vegnir aboliu sin l'entschatta digl onn 2011, muntass quei per la vischnaunca in buordi finanziel. Per quei retiler el sia proposta.

Cussegliera Emerita Flepp-Degonda

Cun quei regulativ sa la vischnaunca porscher enzatgei als indigens. Quei sa era vegnir valetau sco pintga reconuschienscha per las investiziuns che vegnan fatgas.

*Decisiun*

*Cun 10 encunter 3 vuschs ed ina abstenziun decida il cussegl da vischnaunca:*

*D'abolir il regulativ davart la promoziun d'energias regenerablas per la fin digl onn 2009.*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér  
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen



#### 4. Preventiv 2010 (messadi nr. 13-2009/2012)

##### President dil cussegl da vischnaunca

Per la tractaziun dil preventiv surdat il president dil cussegl da vischnaunca la bitgetta alla vicepresidenta Rita Huonder-Tenner.

##### President communal

Il preventiv ei il punct central dil program finanziel dalla vischnaunca. La suprastanza communal ha sutmess al cussegl tut ils documents necessaris. Sur dils detagls ha il cussegl saviu prender investa tier l'administraziun communal. Ils 24 da fevver 2008 ha la vischnaunca adattau il pei da taglia, aschia che nosa situaziun finanziela se presenta empau meins dramatica che tier entginas grondas vischnauncas beinstontas che ston presentar preventivs cun gronds deficits (marcau da Cuera, Domat ni Tavau). Schegie che las circumstanzias finanzielas ein buca stadas bunas eis ei stau pusseivel da realisar ina u l'otra investiziun da gronda muntada. Il program d'activitad sco era il plan da finanzas fuorman la basa per preparar il preventiv. Avon che quel sappi vegnir presentaus allas autoritads politicas basegna ei gronda lavur davart dil canzlist e dall'administraziun cun las differentas partiziuns.

In cletg special ei la nova soluziun cun la vendita dall'energia da participaziun. Cheu setracta ei d'energia d'accumulaziun d'aulta qualidad e fetg tschercada. La dependenza da quell'energia ha possibilitau in bien prezi sin la fiera internaziunala. Senza quellas entradas supplementaras havess il preventiv stuiu vegnir reducius per ca. 6%.

Per saver spargnar cuosts ha la suprastanza communal decidu da buca pli stampar las leschas. Quellas duein esser accessiblas egl internet. Tgi che giavischa da retrer in exemplar stampau d'ina lescha sa retrer quel gratuitamein dall'administraziun communal. Vegn l'entira collecziun retratga sin pupi, ston ils cuosts persuerter vegnir indemnisai. Plinavon duei il rapport da gestiun vegnir edius en ina versiun reducida. Igl internet para d'esser ina buna plattform per s'informar. Aschia han buca meins che 116'000 personas visitau el decuors d'in onn la pagina dalla vischnaunca. Il meins november han denter 275 e 466 personas per di visitau la pagina d'internet.

Tier la salarisaziun ha la suprastanza communal decidu da conceder in alzament real da 2%. Quei alzament succeda cun 9 meins retard enviers il personal dil cantun. Plinavon duei la carischia vegnir ulivada. Pigl onn 2010 vegn denton buca concedu in augment dil scalem da paga, aschia ch'ei dat era cheu in respargn da cuosts. Quella reglamentaziun dallas pagas vala per tut il personal incl. ils scolasts.

Enteifer l'administraziun ed ils menaschis comunals duei l'effizienz vegnir augmentada. Ei setracta adina puspei da tschercar novs systems per simplificar e raziunalisar la lavur. Survetschs individuals sco lubientschas da baghegiar duein vegnir indemnisai. Quels cuosts ston vegnir cuvretgs dils caschunaders.

Tier il Center sursilvan d'agricultura ha la Regenza decidiu – senza preinformar la vischnaunca – che la vischnaunca hagi da separticipar cun 6% allas contribuziuns d'investiziun.

La megliera situaziun budgetara lubescha d'augmentar las investiziuns. Las contribuziuns cantunalas per il project "Casa da tgira Sursassiala" ein aunc buca garantidas. Ellas vegnan conderschidas mo sch'il quen final ei entochen ils 31 da december 2013 tier igl Uffeci da sanadad. Las preparativas per quei project succedan ussa – suenter che las vischnauncas han finalmein decidiu - cun gronda prescha. Ins less, sche pusseivel, publicar aunc uonn la concorrenza da project che sto succeder tenor la cunvegna generala davart las reglas GATT.

Ei vegn ad esser pusseivel da strihar il deficit da bilanza. Il deivet duess buca s'augmentar. Legreivlamein eis ei stau pusseivel da contonscher tscheins fetg favoreivels per ils emprests.

En num dalla suprastonza communal supplichescha il president communal da tractar ed approbar il preventiv 2010.

Cusseglier Clemens Berther, president dalla cumissiun da gestiun

La cumissiun da gestiun ha priu peda in entir di per tractar detagliadamein il preventiv. Il niev contract per la vendita dall'energia da participaziun ha in effect fetg positiv sil quen communal. Malgrad il preventiv positiv ston las autoritads esser precautas cun novas expensas ed investiziuns. Per esser ina vischnaunca atractiva eis ei impurtont da disponer da saunas finanzas, cun in pei da taglia moderau e bunas cundiziuns per mistregn e commerci. Quellas vischnauncas che han aunc buca fatg persenn las consequenzas dalla revisiun dalla lescha da taglia cantunala vegnan forsa aunc pér a veser la sorpresa.

Il president dalla cumissiun appellescha da cuntinuar cun la refuorma dallas estructuras, d'augmentar l'effizienz sin tuts secturs e d'adina puspei sestentar da migliorar las proceduras.

In enorm donn per la regiun da planisaziun Sursassiala fuss, sch'il concept decidius dallas vischnauncas vegness buca realisaus enteifer ils termins fixai e sch'ei dess negin sustegn finanziel dil cantun.

#### *Debatta d'entrada*

Tenor art. 27, al. 2 dil regulativ da fatschentas ei l'entrada tier la tractaziun dil preventiv obligatoria.

Cusseglier Pirmin Lozza

Las stentas per spargnar ein fundamentalmein da beneventar. Tiels pumpiers han ins denton l'impressiun ch'ei vegni spargnau sin donn e cuost dils giuvens; quei era a vesta digl alzament dallas taxas da cumpensaziun. Plinavon duess ins dar a giuvens che vulan far pumpiers la pusseivladad da far activamein survetsch.

Gerau Roger Tuor

Enviers tals che prestan il survetsch activ da pumpiers ei la taxa da cumpensaziun da frs. 250.-- plitost favoreivla. Ord quei aspect, denton era en cumparegliaziun cun las ulteriuras vischnauncas, ha la suprastonza communal decidiu d'alzar la taxa da cumpensaziun sin frs. 300.--. Igl alzament ei era succedius per sincronisar silmeins empau las taxas da cumpensaziun cun la vischnaunca da Medel (frs. 400.--). La vischnaunca da Tujetsch ha medemamein decidiu in alzament da frs. 250.-- sin frs. 300.--.



Il diember da pumpiers vegn fixaus dall'assicuranza da baghetgs e munta per la Corporaziun da pumpiers Sursassiala a 120 persunas. 60 persunas derivan dalla vischnaunca da Mustér. Igl ei buca aschi biars vischins che sempatschan dil survetsch da pumpiers. Zuar exista negin dretg da far activamein pumpiers, denton ha il gerau era buca enconuschientscha da tals cass che havessen bugen fatg survetsch activ e ch'ei vegni renviat. Muort la munconza d'interessents ei la vegliadetgna da prestar survetsch activ da pumpiers vegnida alzada da 40 a 50 onns.

*Debatta en detagl*

*Quen current*

*Cto. 100.318.02, registraziun da parcelas EED*

President communal

La registraziun electronica dallas parcelas cuoza aunc ca. 4 onns. 3'800 parcelas ni objects ston aunc vegnir registradas. La suprastanza communal ha giu ponderau d'adossar quels cuosts als privats. Per l'agricultura fuss quei stau ina grevezia. Per quei vegnan quels cuosts surpri entras la vischnaunca.

*Cto. 140.316.00, tscheins per localitads*

*Cto. 140.452.01, indemnizaziun per diever da localitads*

Cussegliaer Flavio Murer

Fa la vischnaunca aunc diever d'ulteriuras localitads pils pumpiers? Danunder derivan las entradas pil diever dallas localitads?

Gerau Roger Tuor

La summa pil tscheins dallas localitads ei la cumpart ch'ils pumpiers han da pagar al tscheins che la vischnaunca paga alla confederaziun. L'indemnizaziun ei igl importo che las vischnauncas dalla Cadi pagan per la gascha dil autoscala.

*Cto. 217.311.00, mobiliar da scola*

Cussegliaer Flavio Murer

Pertgei ei quella summa per ton pli aulta enviers il preventiv 2008, resp. il quen 2008?

Gerau Hans Huonder

El decuors dil proxims onns vul'ins remplazzar ina part dil mobiliar da scola. Il mobiliar ei per part pli che 40 onns vegls e sto vegnir remplazzaus. Quellas lavurs duein succeder ils proxims onns, l'emprema etappa igl onn 2010.

*Cto. 219.302.00, instrucziun da ducrina*

Cussegliaer Flavio Murer

Pertgei s'augmentan quels cuosts enviers ils onns precedents?

Gerau Hans Huonder

La vischnaunca surpren net frs. 7'500.-- dil cuosts per dar ducrina. Igl augment sedat entras quei che la ducrina vegn instruida per part entras ils scolasts enstagl da catechetas e catechets (cun ina pli pintga salarisaziun). Ils cuosts vegnan ulivai cun ina pli aulta contribuziun dalla pleiv (cto. 219.462.00).

*Cto. 300.313.00, embellaziun dil vitg*

Cusseglie Giusep Columberg

Tgei expensas supplementaras ein previdas sut quei conto?

Gerau Iso Mazzetta

Sper las expensas usitadas ei previu da midar allas entradas dil vitg las tablas da beinvegni, sco era ina part per fundaments ed astas per bandieras.

*Cto. 400.362.01, Spital regional Surselva – contribuziun al deficit*

Cusseglie Clemens Berther

Las vischnauncas dalla Surselva ston separticipar als cuosts dil Spital regional. Co se presenta quella situaziun en autras parts dil cantun, ein las ulteriuras vischnauncas era partecipadas al spital da vallada en lur regiun?

President communal

Cheu setracta ei d'ina reglamentaziun cantunala. En Surselva ein cun excepziun dallas vischnauncas da Flem e Trin (che fan part dalla regiun da spital renana), tuttas vischnauncas partecipadas al Spital regional Surselva. Igl ei denton buca enconuscent co las ulteriuras regiuns dil cantun han reglau la repartiziun dils cuosts. Fertion che la lescha cantunala regla la cumpart dil deficit da menaschi ch'in spital ha d'adossar allas vischnauncas, vegnan las casas da tgira a stuer purtar sezzas ils cuosts senza adossar quels allas vischnauncas. Mo en cass da speciala direzia san las casas da tgira seolver allas vischnauncas.

Geraua Cecilia Maissen

Igl augment dalla contribuziun al Spital regional sedat specialmein sin fundament dall'adattaziun dils cuosts da personal. Las indemnisaziuns al personal ein vegnidas alzadas per 3%.

*Cto. 460.301.01, dentist da scola*

Cusseglie Flavio Murer

Seresulta la reducziun dallas expensas entras igl engaschament d'ina nova dentista da scola?

Gerau Hans Huonder

La reducziun sedat sin fundament dalla reducziun dil diember da scolars.

President communal

Cun la nova dentista ei vegniu fatg in contract comunabel cun tuttas vischnauncas dalla Cadi. La gronda part dallas prestaziuns vegnan prescettas dil Cantun. Cunquei che la dentista lavura pil pli sur sesezza, ha la damonda davart ils cuosts dall'AVS dau discussiun. Damai che la vischnaunca garantescha las taxas da tractament, vegn quei engaschi buca taxaus sco engaschi sur sesez, perquei ston las vischnauncas era separticipar als cuosts dall'AVS.

*Cto. 560.365.00, promoziun d'energias regenerablas*

Cusseglie Giusep Columberg

Il cussegl da vischnaunca ha gest decidu d'abolir quella contribuziun. Vegn quella posiziun pia buca strihada?

President communal

Cheu setracta ei da liquidar las pendenzas. Cunquei ch'ins ei setenius strictamein vid il preventiv ein aunc pliras contribuziuns decididas buca

pagadas. Tenor las damondas pendentas vegn quella posiziun era a figurar el preventiv digl onn 2011.

*Cto. 570.363.00, contribuziuns alla Casa da seniors Sogn Gions*

Cusseglia Pirmin Lozza

Tenor differentas decisiuns pridas ed informaziuns dadas exista la Casa Sogn Gions buca pli. Pertgei figurescha quella summa lu el preventiv?

President communal

Cheu dat ei ina cuntradiziun, la Casa Sogn Gions exista veramein buca. Ei setracta aunc da liquidar ina veglia pendenza. Tenor quella cunvegrientscha pagavan ils cussadents dalla Casa Sogn Gions ina contribuziun da frs. 5.-- per ulivar il deficit da menaschi.

En connex cun la nova regiun da planisaziun per la tgira d'attempai sto vegnir fatg ina cunvegrientscha da prestaziun. El rom da quella savessen aunc sedar obligaziuns enviars la Casa Sogn Gions ch'ei da liquidar, perquei quella summa. Igl onn 2011 duess quella summa buca pli figurar el preventiv.

*Sparta 624, illuminaziun*

Cusseglia Flavio Murer

En ina emissiun televisiva ei vegniu informau ch'ins savessi reducir marcantamein il consum d'energia per l'illuminaziun. Tgei fa nossa vischnaunca per reducir il consum d'energia?

Gerau Iso Mazzetta

Sil sectur dall'illuminaziun ei actualme in tschuat en moviment. Quella problematica pertucca era il privat e buca mo l'illuminaziun publica. La vischnaunca sefatschenta gia dapi in tschuat onns cun quella problematica. En connex cul remplazzament da cazollas vegn dau atenziun da quei fatg. In midada dil sistem ei denton era cumbinaus cun investiziuns che pretendan tenor situaziun adattaziuns dalla reit. Proximamein ha liug in'informaziun entras igl uffeci d'energia.

*Cto. 720.318.00, transports alla deponia*

Cusseglia Flavio Murer

Dapi la primavera exista sil plaz da sortida e rimnada a Raveras in pli stregn reschim. Pertgei lu aunc quei augment da cuosts?

Gerau Roger Tuor

Ins ha stuiu vegnir pli stregns a Raveras e quei cun risguard sils vischins che adempleschan lur obligaziuns correctamein, denton era sin intervenziun dalla Regiun Surselva. Lezza ei la finala responsabla per la dismissa dils rumians. Il menaschi dalla piazza ha denton negin effect sin quella summa da frs. 195'000.--. Cheu setracta ei dalla taxa fundamentala che la vischnaunca paga alla Regiun a basa dalla valeta dils baghetgs. Ils cuosts per la dismissa dils rumians s'effectueschan sut il cto. 720. 318.03. Cheu quantan ins sin fundament dil niev sistem mo era sin fundament d'autras cundiziuns da transport cun ina reducziun dils cuosts.

Il niev reschim savess denton era effectuar ch'il problem dallas deponias selvadias s'augmenta. Cheu vegn ei necessari d'esser vegliants.

*Cto. 830.314.00, infrastruttura turistica*

Cusseglier Alfred Spescha

Els detagls tiel preventiv figurescha ina posiziun da frs. 21'000.-- en fuorma da duas jamnas lavur per dus umens ed ina maschina. Pertgei ei quella summa previda?

President communal

La vischnaunca ei responsabla per l'infrastructura turistica. Persuenter paga Sedrun Mustér Turissem 25% dallas entradas ord las taxas da cura alla vischnaunca. L'organisaziun dalla lavur succeda entras nos uffecis.

*Cto. 860.318.01, cumpra d'energia da participaziun*

*Cto. 860.410.01, vendita d'energia da participaziun*

Cusseglier Flavio Murer

La nova convegnoientscha davart la vendita dall'energia da participaziun porta ina migliur fetg positiva pil quen communal e sa gidar a reducir ils deivets. Ei dat instituziuns che vendan certificats d'energia sur pli liung temps, entochen igl onn 2050. Per con ditg ei quella convegnoientscha vegnida fatga?

President communal

Quella convegnoientscha ei la conseguenza dalla liberalisaziun dalla fiera d'energia. La vischnaunca ei participada cun 1.375% al capital d'acziun dall'Ovra Electrica Reinanteriur. En proporziun da quella participaziun ha la vischnaunca il dretg sin la produziun dall'energia. Entochen oz vegneva quell'energia indemnisada cun ca. 0.5 raps KWh (Aufgeld). Ussa sa la vischnaunca vender sezza quell'energia. Per migliurar il potenzial da vendita han las 5 vischnauncas da Breil, Mustér, Schlans, Sumvitg e Trun decidiu da vender comunablamein l'energia da participaziun. Damai che quella energia sa vegnir messa a disposiziun per cuvierer mintgamai ils aults consums, ei il prezi era fetg interessants. Il contract ei vegnius fatgs per 5 onns e sa vegnir prolungius. Aschinavon ch'il prezi sin la fiera tschessa, ha quei negin effect sil prezi da vendita dallas vischnauncas, s'augmenta il prezi enviars il prezi fixaus, han las vischnauncas il dretg sin 70% digl augment. Ils cuosts da cumpra dall'energia ein secapescha era dependents digl onn hidrologic.

Naven digl avrel 2011 san las vischnauncas era vender l'energia da concessiun (cto. 860.318.00/860.410.00) per las medemas cundiziuns sco l'energia da participaziun.

*Cto. 840.318.00, promoziun dall'economia*

*Cto. 840.365.01, contribuziun EX*

Cusseglier Pirmin Lozza

Beneventa la contribuziun per l'organisaziun dall'exposiziun da mistregn EX10. Tgei contribuziun figurescha sut il cto. 840.318.00?

President communal

Denter auter cuntegn quella posiziun la contribuziun alla Regiun San Gottardo sco era pintgas contribuziuns ad instituziuns. En mintga cass neginas contribuziuns per fatschentas privatas.

*Cto. 920.341.00, contribuziun al fondo d'ulivaziun*

President communal

En quei connex visa il president communal vi sin il project dalla nova ulivaziun da finanzas (NFA) che vegn en votaziun. Per la vischnaunca da

Mustér eis ei impurtont che quei project vegni approbaus. Cass cuntrari savess quei haver effects negativs. La contribuziun per reducir ils deivets vegness probablamein strieda. Grazia allas novas entradas dall'energia da participaziun vegness la vischnaunca ad haver ina posiziun pli greva. Quellas novas entradas vegnessen seguir risguardadas tier ina nova clav da repartiziun, quei che havess consequenzas negativas per nossa vischnaunca. La suprastanza communal sustegn perquei il project per la nova ulivaziun da finanzas.

Vicepresidenta dil cussegl da vischnaunca

Dat la pusseivladad da revegnir ad ina posiziun u l'otra.

*Quen d'investiziuns*

*Cto. 140.506.03, vehichels da pumpiers*

Cussegliaer Flavio Murer

Tgei vehichel ei previus da cumprar? Stracta ei cheu dalla cumpart dalla vischnaunca da Mustér vid quei niev vehichel?

Gerai Roger Tuor

Ei va per ina incarica che la vischnaunca da Mustér ha d'ademplir enviers la Corporaziun da pumpiers Sursassiala. Ei setrcata d'in bus da transport pils pumpiers e d'equipament pil schurmetg da flad.

*Cto. 300.501.00, embellaziun dalla staziun e dil vitg*

Cussegliaer Giusep Columberg

Pertgei lavurs ei quella summa previda?

Gerai Iso Mazzetta

Ei setracta d'ina veglia pendenza cul sistem d'informaziun sigl areal dalla staziun. En quei connex eis ei era previu migliurs enteifer il vitg. Il project concret ei aunc buca decidius. La summa sebasa sin fundament dad ideas ch'ei aunc da concretisar.

*Cto. 620.501.561, plazzas publicas enteifer il vitg*

Cussegliaer Giusep Columberg

Pertgei lavurs ei quella summa previda?

Gerai Iso Mazzetta

Cheu setracta ei d'ina cuntinuaziun dil project per l'embellaziun dil vitg. Ins less el contuorn dalla Via Cavardiras e dalla papetaria crear in plaz central per occurrenzas specialas. Il postulat Hess ei gia fetg vegls e sa buca vegnir realisaus, perquei ch'ils proprietaris da terren porschan buca maun. Perquei less ins finalmein realisar quei postulat d'in center el vitg.

*Cto. 623.501.06, parcadi Salaplauna*

Cussegliaer Giusep Columberg

Eis ei previu da baghegiar parcadis pil Center sursilvan d'agricultura ni stattan quels parcadis a disposiziun alla publicitad?

President communal

Quella summa ei ina contribuziun dalla vischnaunca alla realisaziun da parcadis. Ella duei star en relaziun cul diever public dils parcadis.

Il preventiv cuntegn differentas contribuziuns al Center sursilvan d'agricultura (parcadis, il diever da tualettas publicas, ina illuminaziun en connex cun la loipa sco era 6% allas contribuziuns allas investiziuns). La

suprastonza communal quenta saver furnir las stialas per il scaldament dalla cascharia. Ella ha suttamess all'union Center sursilvan d'agricultura ina proposta. La risposta ei aunc pendent. A vesta dalla muntada regiunala da quei project ei igl engaschi dalla vischnaunca giustificaus.

### *Sparta 81, forestalessen*

Gerau Hans Huonder

El preventiv maunca in'investiziun ch'ei vegnida annunziada per l'entschatta november. Enconuschentamein han ins stuiu rumir ella Val Mala questa stad ina surfatscha d'uaul ch'era vegnida donnegiada entras la neiv digl atun 2008. Per el decuors digl atun han ils organs forestals fatg persenn ch'igl ei urgentamein necessari da realisar sin quei tschancun cun ina surfatscha da ca. 2 hectaras in project da lavineras (temporaras) e da replontaziun. Il project ch'ei vegnius inoltraus l'entschatta november preveda investziuns da frs. 220'000.--. Alla vischnaunca restan 20% dils cuosts, 80% vegnan surpri entras confederaziun e cantun.

### *Center da sport e cultura*

Cusseglier Victor Flepp

La piazza da glatsch el Center da sport e cultura ha adina puspei dau caschun per discussiuns. Igl ei ina buna completaziun dalla purschida turistica. A vesta dallas aultas temperaturas che regian actualmein sedamonda ei, schebein igl ei necessari da gia entscheiver cun la produziun da glatsch, ni sch'ei fuss buca stau pli prudent da spitgar. Ins duess pia adattar l'entschatta ni era la finiziun dalla produziun da glatsch alla situaziun dall'aura e dalla temperatura igl atun resp. la primavera.

Gerau Hans Huonder

A Cuera fan ins gia diever dapi in'jamna dil glatsch. Ins ha tematisau quella problematica. Uonn eis ei en vesta a differentas occurrenzas necessari ch'il glatsch stetti a disposiziun gia l'entschatta december.

Cun quella caschun engrazia el al personal dil Center da sport e cultura per la gronda e buna lavur che vegn prestada.

Cusseglier Pirmin Lozza

Actualmein ein ins vid rumir las localitads sut la halla da tennis. San ins gia co far diever da quellas?

Gerau Hans Huonder

In cumissiun da strategia sut l'egida dil president communal ei vidlunder da sclarir co quellas localitads san vegnir utilizadas. Pil mument vul ins dar la pusseivladad d'affittar ellas.

### *Decisiuns*

*Cun mintgamai 14 encunter neginas vuschs decida il cussegl da vischnaunca da:*

- 1. prender enconuschientscha che la publicaziun dalla collecziun dallas leschas succeda buca pli ella fuorma stampada. Ils vischins han la pusseivladad da retrer singulas leschas gratuitamein, l'entira collecziun encunter indemnizaziun. En fuorma electronica stattan las leschas vinavon gratuitamein a disposiziun sin la pagina d'internet [www.disentis.ch/Servis/Spurtegl\\_virtual/Leschas](http://www.disentis.ch/Servis/Spurtegl_virtual/Leschas);*

2. *prender enconuschientscha ch'il quen annual el rapport da gestiun vegn futuramein publicaus mo en fuorma cumprimida. Il cussegl da vischnaunca retscheiva vinavon il quen detagliu per approbaziun;*
3. *approbar il preventiv 2010 cun suttametter quel al referendum facultativ conform ad. art 21, lit. a dalla constituziun communal;*
4. *fixar il pei da taglia sin las entradas e la facultad sin 120% dalla taglia cantunala semplia ed il pei da taglia per la taglia sin schischom ad 1.7‰ (sco tochen dacheu).*

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér  
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen



Cussegl da vischnaunca 07-2009/2012  
Seduta dils 20 da november 2009

---

## 5. Ura da damondas (conform ad art. 44 dil regulativ da fatschentas)

### *President dil cussegl da vischnaunca*

Igl ei vegniu inoltrau neginas damondas, aschia che quella fatschenta croda.

La proxima seduta dil cussegl da vischnaunca ha liug gliendisdis, ils 14 da december 2009.

Commembers dallas autoritads che san buca prender part alla tscheina a caschun dalla seduta finala, ein supplicai d'annunziar quei alla vicepresidenta dil cussegl da vischnaunca. Ei va per organisar il transport a Disla.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér  
Il president: Igl actuar:

Robert Cajacob

Ervin Maissen

Disentis/Mustér, ils 29 da november 2009

Cus0012\_07\_dc.doc